

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Híradóhivatalban átvérve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

48
*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és Híradóhivatal,
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a Híradó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 26. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1915 február 2.

Angliát blokád alá vették a német buvárhajók.

Budapest, február 1. (Saj. tud.) Tirpitz német admirális fenyegetését, Anglia blokádját a tengeren, a német tengeralattjárók megkezdették. Az angol vizeken többé nincs biztonságban a kereskedelmi hajó, a tengeralattjárók egy-egy torpedóval egyszerű jelzés után elsüllyeszti az ellenséges zászló alatt futó hajókat, sőt, ha ellenséges hadihajók vannak a közelben, jelzés nélkül is. Anglia nem fojtogathatja a német ipart és életet büntetlenül.

Budapest, február 1. (Saját tud.) A Reuter-ügynökség jelenti: Liverpooltól nyugatra január 30-án az U 21 német tengeralattjáró elsüllyesztett három angol gőzöst. A tengeralattjáró a gőzösök légénységét biztonságba helyezte.

Budapest, február 1. (Cenz. táv.) Páris-

Kétezer ágyu védi Angliát a német repülőgépek ellen.

Budapest, febr. 1. (Cenz. táv.) Amsterdamból jelentik: Angliából érkezett menekülők hírül hozzák, hogy közel 2000 (ezer) ágyu meredezik most Anglia keleti partjain az Északi tenger horizontja felé ahonnan egyre várják a német hajóhadat. Szakértők szerint 1800 ágyut az tart lekötve, hogy német repülőgépek ellen kell folyton készenlétben lennie.

Budapest, febr. 1. (Tud. cenz. táv.) Amsterdamból sürgönyzik: Az Evening Standard jelentése szerint újabb angol tüzérsapatokat küldtek ágyukkal Cromer, Norwich, Yarmouth és Harwich városokba, hogy megvédjék ezeket a német repülőgép támadások ellen. Anglia déli partvidékén, kül-

ból jelentik hivatalosan: Az angol Takomaru gőzöst szombaton az Antifer-fok magasságában egy német buvárhajó elsüllyesztette. A légénységet francia torpedónaszádok megmentették. Ugyanezen a napon ugyanezen a vizekben az Icaria angol gőzösbe szintén belelőtt egy tengeralattjáró, de ez nem süllyedt el, csak súlyosan megsérült. Francia torpedónaszádok Havreba vontatták.

Budapest, február 1. (Cenz. táv.) Az U 21 Nagybritánia közepén, az Ír-tengerben működik. A Szent György-csatornán keresztül járhatott Anglia légelszejébe, abba a beltengerbe, amely Írország és Anglia között van. Az elsüllyesztett hajók Dublin és Liverpool között közlekedtek.

Az U 21, mint ismeretes, ugyanaz a tengeralattjáró, amely az Abukir, Cressy és Hogue angol cirkálókat elsüllyesztette.

nösen Sherness, Porstmouth és Dover városokban hasonló intézkedéseket tettek.

Portugália semlegessége.

Budapest, február 1. (Tud. cenz. táv.) Gentből sürgönyzik:

Madridi jelentés szerint a portugál cortezen ellenzéki szenátorok javasolták, hogy határozzák el Portugália semlegességét. A semlegességet az összes hadviselő felekkel szemben nemcsak kimondatni, hanem a legszigorúbban ellenőriztetni is akarják a szenátorok. Mánuel exkirály híveinek fenyegető mozgalmi alatt végzetes lehetne, ha a katonaság bárminő célokra is kivonatnék az országból.

Belgium tervei.

Budapest, február 1. (Tud. cenz. táv.) A Matinnak jelentik Havreből, hogy a belga közvéleményre igen nagy hatással volt a

németek leleplezése Belgium titkos szerződéseiről és terveiről Anglia és Franciaország ellen. A belga kormány most Havreban elhatározta, hogy brosurában cáfolja meg a német közléseket. Huysmans miniszter írja a belga kormánybrosúra előszavát.

Przemysl ostromlása megszűnt.

Budapest, február 1. A Przemyslt körülzáró orosz csapatok beszüntették az ostromlást és már csak őrségi szolgálatra csökkentették tevékenységüket.

Románia gabonát szállít Németországnak.

Budapest, február 1. (Tud. cenz. táv.) Bukarestből sürgönyzik: Ausztria-Magyarország megengedte, hogy vasutvonalain átvigyék a Románia által Németországban vett ezüstpénzt.

A román kormány megengedte, hogy a Németországnak eladott romániai gabonát német waggonokban elszállítsák az országból.

Győzelmes német harcok.

Berlin, február 1. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Flandriában csak tüzérségi harcok folytak. Cminchynél Labasse Bethuneitől délre, valamint Carencynél Arrastól északnyugatra a franciáktól egyes lövészárkokat elfoglaltunk.

Kelet-poroszországi határon nincs újabb ujság. Lengyelországban Bozinownál Lowitz-tól keletre az oroszoknak egy ellenünk intézett támadását visszavertük. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Fehér hét Czillér áruházában.

3750 darab \equiv himzett női ing

érkezett, melyek leszállítása Galiciába akadályozva lett, sikerült olcsón megvennem. Ezeknek olcsó eladását HÉTFŐN, 1915. február hó elsején megkezdem. Czillér Imre.

Fetser Antal a Vörös-Kereszt tiszteletbeli tagja

A Vörös-Kereszt Egylet közgyűlése.

Azzal a bátorsággal és hősiességgel, a melyet a mi dicső katonáink a harcokban tanusítanak, talán csak a kölygeknek, a jótékony asszonyoknak és leányoknak társadalmi téren kifejtett munkássága lehet egyenértékű.

Ezek lelkük minden nemes intelligenciáját, érzéseik minden gyengéd finomságát, gondolataik minden nemes ötletességét vetik latba, hogy azokat a szenvedéseket és fájdalmakat, amelyeket a háboru okozott, társadalmi téren enyhítsék és kisebbsítsék.

A jótékony lelkek minden kitünősége és szépsége a maga teljes erejében és pompájában megtalálható a Vörös Kereszt Egyletben, amely valami drága reservoárként gyűjti magába a legemberibb és legkiválóbb jótékonyosság erőnyeit.

A Vörös Kereszt Egylet, amely alig egy fél éve áll fenn, vasárnap tartotta ünnepies keretek között közgyűlését, amelyen a hallgatóság tudomást szerezhetett az oly rövid idő óta fennálló egyesület óriási tevékenységéről.

Az egyesület nagyváradi fiókja vasárnap tartotta közgyűlését, amelyen Hlatky Endre főispán elnökölts a következő társadalmi előkelőségek vettek részt:

Fetser Antal győri püspök, dr Fráter Imre, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Molnár Gézáné alelnökök, dr Konrád Béla titkár, Hofbauer Pál pénztárnok, dr Gyöngyössy István egyleti megbízott, Németh István, Kepes Miklós, dr Vučkics Gyula, Farkas Izidor, dr Verzár István, dr Schatz Miksi, Rimler Károly, dr Berkovics René, Pallay Lajos, Imrik Péter, Pásztor Ferenc, Frankó Endre, dr Szintay Lajos, Kuun Ernő, Boóc Gézáné, Rechten Bauer Zsófia, özv. Géher Antalné, Laszky Árminné, Grunwald Henrikné, Schönberger Árminné, Pallay Lajosné, Mihály Lajosné, Buzássy Albertné, Ágoston Péterné, Reismann Mór stb.

Az egyesület ülését Hlatky Endre nyitotta meg. Megemlékezett a Vörös Kereszt Egylet nagyjelentőségű munkásságáról, amelyet különösen ebbe a nagy világháborúban fejtett ki teljes meglegedésre. Kívánja, hogy az a kitartás és erkölcsi erő, amely eddig irányítója volt az egyesületnek, a további működése alatt még hatalmasabb és áldásosabb legyen.

Azután dr Konrád Béla olvasta fel a titkári jelentést.

Az egyesület új életre keltése után rövid időre történt meg a mozgósítás. Az egyesület erre azonnal akcióba lépett. Először a betegnyugvó állomás felállításának kérdését oldotta meg. A nyugvó állomás nemcsak az elvégzett kötések nagy számában, hanem az átvonuló sebesültek vonatának átkutatásában, a sebesülteknek a helybeli tartalék kórházakba való beszállításában is jeleskedik.

Hálás köszönet illeti meg e helyen Des Echerolles Kruspér Sándornét, továbbá dr Verzár Istvánt és az önkéntes ápolókat.

A legnagyobb elismerés azonban azt a férfit illeti meg, aki az 5 éjjel-napot egygő tevő munkásságával lelke volt a nyugvó állomásnak és aki eltávozásával pótolhatatlan ürt hagy maga után. Fetser Antal győri püspök az a férfi, aki örök példaként fog állani azok előtt, akik a jótékony tevékenység terén működnek.

Pallay Lajosné kezdeményezésére alakult a fehérnemű osztály, amely az 5 nevével van hervadhatatlanul összekötve. A fehérnemű osztály városunk előkelő hölgyeinek segítségével készítette el azokat a nagy mennyiségű fehérneműket, melyeket a kato-

náknak felruházására fordítottak. Ebből fejlődött ki tovább a „Jobbkéz”, amely uzsonnával, apró ajándékokkal látta el a sebesült katonákat.

Egyike az egyesület legkiválóbb intézményének a központi konyha. A központi konyha a városban levő több tartalékház sebesültjeit látta el élelemmel. Ennek élén Boóc Gézáné, Buzássy Albertné, dr Gyöngyössy Istvánné és Tatár Zoltánné állnak. A központi konyha kezdetben a közönség adományaiból látta el a sebesült katonákat, csak később vált szükségessé a segély.

Nevezetes változás történt a betegnyugvó állomás körül. A betegnyugvó állomás felét átalakították kiegészítő kórházzá. A kiegészítő kórház vezetését az Irgalmasnővérek díjtalanul vállalták és vezették Cassilda nővér a Szent Vince intézet tisztelendő főnöknője vezetésével most is teljes buzgalommal és elismeréssel.

A Vörös-Kereszt Egylet látogatására a múlt év novemberében lejött gróf Csekonic Endre a Vörös-Kereszt elnöke, aki a legnagyobb meglegedést fejezte ki a látottak felett. Ugyancsak ő nyitotta meg a helybeli hírlapírók által rendezett harctéri kiállítását. Ez év január 12 én Ferenc Salvátor Ófensége szintén meglátogatta városunkat. Megtekintette a katonai egészségügyi intézményeket és legmelegebben emlékezett meg a Vörös-Kereszt Egylet működéséről.

Az egyesület ápolónői tanfolyamunk rendezett a központi kórházban és mintegy 200 hölgy nyert képeztést e tanfolyamokon.

A titkári jelentés Ófensége I. Ferenc József hódolatteljes éltetésével ért véget.

A titkári jelentés elhangzása után Fetser Antal győri püspök szólalt fel és két egyénről emlékezett meg szép szavakban, akikről a titkári jelentés szerényen hallgat. Ez a két egyén a fáradhatatlan dr Fráter Imre és dr Gyöngyössy István. Majd dr Berkovics René mond köszönetet dr Schatz Jakab ezredorvos nevében az egyesületnek. Először is Fetser Antalnak, dr Fráter Imrénének és Molnár Gézánénak a nyugvóállomáson kifejtett buzgóságukért, továbbá Pallay Lajosnénak és Köszeghy Józsefnének, akik lehetővé tették, hogy a lerongyolódott katonák újra felruházódjanak és a központi konyha vezetőségének.

Különösen kiemelte a felszólaló Molnár Gézáné áldásos munkáját, aki a sebesült katonák élelmének főzését ellenőrizte a tartalékházakban. Ezt a tevékenységet további figyelmébe ajánlotta az egyesület vezető nő tagjainak.

Hlatky Endre Fetser püspökről.

Ezután Hlatky Endre főispán emlékezett meg Fetser Antal győri püspökről, aki legfőbb disze volt az egyletnek. Őszinte fájdalmat érez mindenki eltávozásá miatt, de egyúttal az a remény tölti el a szíveket, hogy azok a szálak, amelyek hozzánk kötődtek, nem fognak szétszakadni távozásá után sem.

Kéri a közgyűlést, hogy Fetser Antal győri püspök apostoli buzgóságát jegyzőkönyvben örökítse meg, továbbá szavazzon köszönetet dr Fráter Imrénének, Molnár Gézánének, Buzássy Albertnének, dr Gyöngyössy Istvánnak és Hofbauer Pálnak.

Dr Gyöngyössy István a pénztári jelentést olvasta fel a pénztárnok helyett. Beterjesztette a költségvetést, a vagyon mérleg kimutatást és a költségelirányzatot. Az egyesület ez évi zárszámadása hiánnyal zárult le, amely még jobban szükségessé teszi a közönség pártfogását.

A közgyűlésen megválasztották a vá-

lasztmány tagjait is. A férfi választmány tagjai: Dr Hoványi Géza, dr Olasz Béla, Justh Károly, Tatár Zoltán, Fráter Barna, Fetser Antal, Bary József. Mivel Fetser Antal eltávozik, helyette dr Vučkics Gyula kanonokot választották meg. A női választmány tagjai: dr Balkányi Ernőné, dr Fráter Imréné, dr Medvigy Gáborné, Krausz Samuné, Fűredi Lászlóné, dr Konrád Béláné, Bögös Lajosné.

Megválasztották a számvizsgáló bizottság tagjait is. Tagjai lettek: Németh István, Konrád Márk, dr Hoványi Gyula.

Tiszteletbeli tagnak a résztvevők lelkes éljenzése mellett Fetser Antal győri püspököt választották meg.

Megejtették a választást az Országos Közgyűlésre kiküldöttekre vonatkozólag is. Hét képviselőt választottak és ezek: Fetser Antal, Hlatky Endre, dr Fráter Imre, Des Echerollesné, Molnár Gézáné, dr Gyöngyössy István és dr Konrád Béla.

Fetser Antal a választások után összefoglaló beszédet mond Hlatky Endre elnöknek és kéri a közgyűlést, hogy Hlatky Endre nagy érdemeit jegyzőkönyvbe foglalja. A közgyűlés az indítványt elfogadta és ez ünnepies alkalmából sürgőnyt menesztett Ferenc Salvátor királyi hercegnek és gróf Csekonic Endrénének.

A közgyűlést Hlatky Endre rekesztette be.

Biharmegye élelmezésének biztosítása.

A tavaszi vetőmagok beszerzése. — Gabona rekvirálás Nagybjomban.

Igen fontos és közérdekű értekezlet volt vasárnap délelőtt Fráter Barna alispánál, amelyen részt vettek Biharvármegye vezető férfiai és a földmivelésügyi kirendeltség vezetői.

Az értekezlet tárgya a háborus idők okozta egyik legnagyobb gond körül forgott. A liszt és a kenyér okozva a legnagyobb gondot a kormánynak és a hadvezetőségnek. A termés Magyarországon a lehető legteljesebb mértékben kielégíti úgy a békés polgárság, mint a harcban álló katonaság szükségleteit, mégis az óvatos előrelátás tanácsolja azt, hogy a meglevő készlettel úgy bánjunk, hogy az eljárás a nehéz viszonyoknak a legjobban megfeleljen.

Mivel a katonaságot kell elsősorban kielégíteni, éppen ezért a földmivelési miniszter kiadta a kenyérlisztek keverésére vonatkozó rendeletét, azonkívül megállapította a fogyasztó közönség szükségletéhez képest a maximális árakat.

A katonaság élelmezése képezi a hadvezetőség egyik legfontosabb és legegységesebb feladatát, éppen ezért a polgárságnak kell lejjebb szállítani igényeit. Ezért lett divattossá a legújabb miniszteri rendelet értelmében a hadikenyér, amely a nehéz időkhez való természeténél fogva a legjobban megfelel, úgy ízénél, mint színénél fogva a közönség igényeinek.

Az értekezlet magáévátette azt az indítványt, amely az egyes községek papjait ruházza fel azzal a köteleességgel, hogy a népet felvilágosítsa arról, hogy a mai komoly időkben elégedjen meg a hadikenyérrel, azonkívül az oktalan pazarlásról beszélje le

és a háborus idők követelte serényebb mezei munkára hevítse.

Foglalkozott továbbá az értekezlet a tavaszi vetőmagvak beszerzésével. A földművelésügyi miniszter nagyobb mennyiségű tavaszi buza, árpa, zab és tengeri vetőmag beszerzéséről gondoskodott. Ezeket a miniszterium a lehető legkedvezőbb áron adja a gazdaközönség rendelkezésére.

A vetőmagvak szállítása, beszerzése, közvetítése és elraktározása úgy állapított meg, hogy annak a költségeit a földművelésügyi miniszterium fedezi.

Az egyes vetőmagvak árának a megállapítása métermázsánként a következő:

A tavaszi buza 48 K, az árpa 32 K, takarmányárpa 24 K, tengeri 21 K, rosz 21 K, zab 19 K.

A vetőmagvak iránti megrendelések mind a Magyar Mezőgazdák Szövetségéhez intézendők.

A kormány továbbá gondoskodott arról, hogy a tulságos nyereségre vágyakodókat megakadályozza tulkapásaikban. Így az egyes gabonaneműekre vonatkozólag egy meghatározott árat állapított meg, amelynek túllépését szigorúan büntetik. Azonkívül saját hatáskörében felhatalmazta a kérdéses gazdasági vezetőségeket, hogy a malmok, a gazdasági birtokában levő gabona készletet megállapítsa és ennek nyilvántartásául a fogyasztói közönség érdekeit megvédjék.

A Biharvármegye területén is megindult a gabonaneműekre a rekvirálás, a mi egyrészt a katonaság igényeinek kielégítését, másrészt a polgári lakosság fogyasztásainak törvény szerinti biztosítását célozza.

Most legelőször Nagy-Bajom vidékén történik a miniszteri rendelet szerint a gabonaneműek rekvirálása, amelyet követni fog Biharvármegye egész területén a lakosság élelmezésének, valamint a katonaság ellátásának a biztosítása.

Az értekezlet a miniszteri rendelet keresztülvitelét annál megfelelőbbnek tartja, mert Biharvármegye területén más terményekben, nevezetesen krupliban, tengeriben oly bőséges a készlet, hogy a fogyasztói közönség ellátását a szükség alkalmával a legteljesebben kielégíti.

Az értekezlet végül kimondta, hogy a háborus idők követelte viszonyok tekintetében saját hatáskörében eljár, hogy a miniszteri rendelet minden egyes pontja legmegfelelőbben érvényesüljön.

A gabonaneműek rekvirálását a miniszter a földművelésügyi kirendeltségre bízta, amely a miniszter rendelkezései szerint látja el teendőit.

Prémium a katonáknak.

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémium van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémiumunkat is a Hadseregélyző Hivatalkának, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

Beleznay és azok a „régijó idők”.

Csevegés.

Irta és a Beleznay-délutánon felolvasta:

Nagy Márton.

a »Szigligeti-Társaság« rendes tagja.

(A háboru és a jótékonyág. — Beleznay Váradra települése. — Endrődy és Beleznay. — A kuruc dalok. — A helybeli versírók. — A jelen és múlt. — Eljen a haza!)

Künn, hazánk határain és szerte a nagy világban a háboru emberirtó haragja bömböl és bug durva morajjal, életet oltva könnyeket fakasztva és bent a négy folyó mosta édes hazában, kiesnyke falvakban és nagy városokban a szeretet tündéréi, a világ legszebb és legjobb asszonyai, leányai: a magyar nők jótékonykodnak, életet mentve — könnyeket száritva.

Ime itt is a magyar nők legjobbjai fognak kezét az itthonmaradni kényszerült férfiakkal, a társadalom megadóztatására a magyar Muzsát hiva segítségül. És lehet e szebb találkozás a jótékonyág szolgálatában, mint a magyar dalnak szövetsége a magyar nők szívével?

S ha a magyar szívek magyar dallal forrnak össze közöttünk, szabad e hiányozni a legmagyarabb, a legmelegebb szívű nótakirálynak, Beleznay Antalnak, a legszebb magyar népdalok lánglelkű költőjének, kiért egykor a Jászág és Bihar fiai fognak viaskodni szűkebb hazája eldöntésénél.

Huszonhétyszer rügyezett újra a faág, annyszor dalolt új dalt a csalogány, mióta itt él Beleznay Antal Váradon.

Jól emlékszem a napra, mikor megjelent közöttünk örökké mosolygós barnapiros arcával, lánglelkét s nyílt szívét hiven visszatükröző parázs szemével, akkor még durc hollófürtökkel Beleznay Tóni, az ős kurucnak, a mindnyájunk emlékezetében szeretettel őrizett Sipos Orbán kir. tanfelügyelőnek s egykori szolnoki alispánnak oldalán.

Az akkori lelkes aranyifjúság — közöttük jó magam is — baráti önzetlenséggel karoltuk át a jász fiut, ki csakhamar lelke, bálványja lett a bihari és váradfiatalságnak s becézett tagja az uri társasköröknek és kiapadhatatlan forrása a szittyá lelkéből fakadó örökszép magyar nótáknak.

Itt ajándékozta meg nemzetét a magyar népdal költészet legszebb alkotásaival. Itt termettek a világ legszebb magyar nótái, megkoronázva a valóban klasszikus magaslatra emelkedett kuruc dalokkal.

A dal ciklus, mely kuruc dalok név alatt örök büszkesége lesz magyar dalköltészetünknek s mely oly hű kifejezője marad hazánk egyik legfelségebb korszakának: a kuruc-világnak, a dicsőséges múlt idők hazafias szellemének Endrődy Sándornak és Beleznay Antalnak nevéhez fűződik. A magyar nép teremtő erejének két ilyen tüneményes alakja kellett a magaslatos történelmi idők korhű jellemzésével a gyönyörű dalok megteremtéséhez.

A haza imádásnak csodás szenvedélye, a magyar lélek szeplőtelen tisztasága érzésvilága, a magyar nép érzelmeinek ismerése, a természettől nyert öserő s a művészet tökélye egyesült a legszebb összhangban ez örökszép dalok megalkotásában.

De Beleznay többi dalai is egytől egyig, — pe ig hej be sok van! — magas színvonalon állanak s már itt a helybeli versírók legjobbjai is hozzájárultak gyönyörű népdalaik megírásával a Beleznay-dalok népszerűsítéséhez.

A nép szívéből elesett hangok olvadnak itt bele a Beleznay búbajosán fülbemészó dallamába. Nem egy vers éri el a klasszikus magaslatot. Ebbeli véleményem igazolására legyen elég Bölöny Józsefnek, Sas Edének, dr Krüger Aladárnak, Hajdu Istvánnak és Leel Össy Albertnek a helybeli lapokban is közölt gyönyörű dalaira hivatkoznom.

Valódi gyönyörű ezek a gyönyörű versek népdalköltészetünknek. A csalódott, a lemondott szív keresetlen panaszhangjai, melyek a Beleznay meleg lyrájával megzenésítve megtalálják az utat minden érző magyar ember szívébe, lakják az palotában vagy kunyhóban.

Mi váradiak büszkékké lehetünk, hogy e remek népdalok hozzájuk méltó testvéreikkel, városunk falai közül indultak hódító körútjaikra a nagyvilágba, örök dicsőséget szerezve a magyar Muzsának. . . Mindenesetre a hálátlanság lefeketébb bűnét követnénk el, ha nem ragadnánk meg minden kínálkozó alkalmat ünnepelni a dalköltőt, Beleznay Antalt, akit immár közel harminc estendőnek öröme bánata fűz Nagyvárad melegen érző társadalmához s kinek minden összhangot kereső lelke itt alapított egy legszebb harmóniában élő eszményien szép családot. De miért folytatnám tovább az ő ismertetését, hiszen bizonyára én lennék a világ legnaivabb embere, ha őt be akarnám mutatni az értekező váradfi közönségnek. Ismerjük őt nemesak Váradon: de ismerik őt széles hazánkban s annak határain túl messze mindenütt, hol magyar szó hangzik és magyar vér lüktet az ereken. Nem is boritom lángba még most is könnyen piruló arcodat ifjúkori, drága jó barátom Beleznay Tóni. Odát kellene zengenem méltatásodnál akkor s mi tudjuk, hogy értéknél csak szerénységed nagyobb s ezt avatatlannal kézzel megérintenem nem szabad.

Inkább emlékezzünk régi szép időkről, bár harminc év hosszú idő egy ember életében — majdnem egy emberöltő — s alig éri utól az emlékezet.

Fáj a lelkem, hogy mikor apotheosist kellene zengenem rég beroszdált lantom hurjain, szomorú zsolozsmákkal zavarom e dicsőséges, ünneplő társaság előkelő hangulatát: de ne essék zokon, ha a mának társadalmát s társaséletét összehasonlítom a harminc év előttiével, a józanság és meggondoltság komoly bírálatával a pálmát a multnak ítélem oda.

Szükség van e szigorú, de igazságos megállapításra, minden alkalommal, melyet az élet nyújt, különösen manapság, mikor egy szörnyű világmegpróbáltatás mérsekletre int minden vonalon s mikor még súlyosabban bírálandó el a mi társadalmunknál is a mi reánk is nagyon megtaláló mondás, hogy „fenn az ernyő nincsen kas!”

Szomorú látvány volt nézni csak a mult évi farsangon is egy családapát, mint zsigorgatott, töprengött, kilineselt, hogy a bálozáshoz szükséges pénzt előszerezze. Mert hová lenne a család tekintélye s a remény a lány férjhezadásához, ha a feleség, meg egy, két, három leány legalább három farsangi mulatságon részt nem vehetne s minden mulatságon más és új toilletben nem mutatkoznék be? Mit szólna a „világ” ha egymásután két balon ugyanazán öltözeten jelenének meg a hölgyek?

S bizony mondom, hogy még táncolni sem úgy táncolnak, mint azelőtt, amikor még a kedélyesség jellemezte a táncmulatságokat és nem az önző érdek, a modern leányvásár és az új ruhák bemutatása, fitoktatása volt a cél.

Az utánozhatlan magyar táncokat, a kedves keringőket s a hatalmas nagy mazurt, az orfaumból kisajátított értelmetlen és szemérmetlen, csuf táncok váltották fel, melyek furfangos változatai nem gyönyörködtek többé a szemet, de annál fokozottabb mértékben elégitik az érzékiséget.

Az önzés, unalom, érzékiség, vetélkedés divatos „mulatságai” helyett a mi táncvígalmaink páratlanul kedélyesek voltak, melyekről azután hónapokig beszéltek. Mulattunk, ahogy az apánk, anyánk is mulattak fiatal-koraikban, ahogy ő tőlük hallottuk mert mi e téren nem tagadtuk meg őseinket s azt tartottuk, hogy jó kedv és kedélyesség dolgában is jobb az őregekkel tartani: mert ők ezt jobban értették, mint mi.

Nem vártuk mi be még a farsangi időszakot sem, hogy dáridókat csapjunk. Beállítottunk négyen öten a lányos házhöz Váradon, vagy a vidéken. S lett öröm, szaladgálás a szobákban s mozsarak csörömpölése, kulcsok zörgése a honyha, kamara és pince tájékán.

— „Lányok! Itt vannak a fiuk, elhozták magukkal Beleznyait is.“

S futotta hír házról házra. szállott az üzenet szájról szájra akészen volt a bál. Beleznyai a zongorához ült. Mindig akadt egy-két fiu, aki hegedüt szoritott az álla alá. A lányok magasan szárnyaló hangja egybevegyült a mély férfi hanggal s felesendült a legujabb, Beleznyai dal. A Leel Oszy Albert versét megzenésítő népdal, melynek megálmodásával oly művet teremtet, mely egymagában is biztosíthatná népdal költészetünkben Beleznyai nevének a halhatatlanságát.

Es szent énekként szállott az ég felé a szerelmes szív fájdalmas bucsu szava: „Ha elmegyek kedves rózsám messzire“.

S amikor már jól kikészültünk magunkat (s közbe meg is vacsoráztunk) vig muzsika harsant fel: „Halljátok-e nagyvárad leányok“, meg „Csónka a barátok tornya, valahány lány mind egyforma“, Sárga dinnye levele...“

S jöttek egymásután a talp alá termett pattogó csárdások, melyeknek szövegét és legtöbbszörét maga Beleznyai gyártotta, kinek zongorajátéka egymagában egy egész egyszereget képviselt s már akkor a dalos sereg ott járta vigan a ropogós csárdást a zongora körül.

Erre már az öreg urak pipázó szobájában is elnyomta egy-egy kurjantás: „Fiuk sohse halunk meg!“ az előbb zengett: „Quart, kassza, rekontrá“.

Es támadt olyan hét országra szóló vigalom, hogy három nap, három éjszaka vetett véget a vig mulatásunknak.

Hej régi szép, jó idők feltámadtok-e még valaha? ...

Sokat tudnék még mesélni az öreg urak ismert bőbeszédűségével, ha gátat nem vetne elém a diszes társaság bizonyára már is megcsappant türelme, mely körülmény csevegésem befejezésére késztet.

Csendüljön fel hát a szép Beleznyai dal. Merüljünk el élvezésében azzal a szilárd hittel, reménnyel, sőt meggyőződéssel, hogy az az ezeréves népet melynek ajkán ily dal fakad s amely daloknak ily megértő s kiváló előadói és ilyen nagyműveltségű hallgatói tömörülnek össze, nem az elmúlásra; de újabb ezeresztendő viharaira és diadalaira teremtette meg különös jó kedvében a magyarok Istene.

Pengesd hát lantodat magyar dalköltők fejedelme, jó Beleznyai Antal még hosszú időkn át s a költő szavaival élve, „derüljön zordon homlokod“:

„Lesz még egyszer ünnep a világon,
Ha a vizsály elvérzik a csatákon.“

Zengjen az ének lelkesülten, hisz Veled együtt millióknak égi vágya az, hogy csengjen, bugjon a magyar dal és soká, örökké éljen a Haza!

Az Ipartestület közgyűlése.

Vasárnap délelőtt tartotta a nagyvárad ipartestület évi rendes közgyűlését a város-háza nagytermében.

Az Ipartestület közgyűlései rendszerint zajosak, sőt viharosak szoktak lenni, most azonban esendesen, nyugodtan folyt le a tanácskozás.

Czeglédy Jeremiás elnökölt. Az ipartestület tagjai közül sokan bevonultak katonai szolgálatra, de azért sokan voltak jelen a közgyűlésen. Az iparhatóság képviselőjében dr. Dajka elnök vett részt a közgyűlésen.

A közgyűlés megnyitása után felolvasták az előjáróság jelentését, amely részletesen beszámol az ipartestület múlt évi működéséről. A jelentés érdekesebb adatait már közöltük.

A jelentésnél Horváth Gusztáv szólalt fel, akit ezelőtt mindenki az előjáróság leg-agresszívabb kritikájának ismert. Az utóbbi idők azonban meggyőzték, hogy az előjáróság nemcsak becsületesen teljesíti kötelességét, de mindent elkövet az iparospolgárok érdekében. Horváth ezuttal teljes elismeréssel szólott a nagyvárad iparosság nevében az ipartestület működése iránt, mert a mostani súlyos viszonyok között is hiven szolgált az iparosság érdekeit. Legyen ez az elismerés a múlttért és erőforrás a jövőre.

A jelentést és Horváth Gusztáv indítványát éljenzéssel fogadták.

Ungerleider Mór szerint a helybeli iparosok érzelmeit tolmácsolja, mikor köszönetet mond a nagyvárad kereskedelmi és iparkamarának azért a nagyon lelkes és sikeres támogatásért, mellyel az Ipartestület működését elősegíti. Indítványozza, hogy dr. Moskovits József kamarai elnöknek a testület közgyűlése jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánítsa az iparosság ügyei iránt állandóan tapasztalt jóindulatáért, különösen pedig a Hadi Hitelintézet körül kifejtett buzgóságáért.

Az indítványt lelkesedéssel fogadták.

Ezután elfogadták az ipartestület zárszámadását és folyó évi költségvetését.

A megüresedett számvevői állást betöltötték s a közgyűlés véget ért.

A Vörös-Kereszt Egylet Beleznyai-délutánja.

Vasárnap páratlan érdeklődés mellett zajlott le a Vörös-Kereszt Egylet második háborus délutánja. Nemesak a jótékony cél vonzotta a közönséget, hanem Beleznyai Antal neve, muzsikája, egyénisége is.

Csokrot kötött ez alkalomra a rendezőség Beleznyai Antal legszebb dalaiból. A népdalszerzők érvényesülésének az a kulcsa, elterjed e szerzeményük igazán? S a vasárnapi háborus délután a legszebb babért fonta Beleznyai Antal homloka köré. Egymás után hangzottak el szebbnél-szebb dalok, a melyeknél csodálkozva nézett össze a közönség:

— Nini! hát ezt is Beleznyai írta? Hiszen ezt minden faluban éneklük!

Éneklük bizony, mert Beleznyainál különül senki sem érzi át a magyar népdal művészetét. Az ő dalai mintha ott születtek volna a Tisza mentén; aztán művésziileg kristályosodva hódítják meg a közönséget, a városunk műértő fiait és a nép egyszerű gyermekeit. Mert ezek a dalok egyformán művésziiek és magyarok.

Érdekes és Beleznyai izzó magyar lelkére jellemző, hogy nemesak a jelenkor magyar népdalköltészetébe tud elmerülni, hanem életre tudja hívni a múltat, a kuruc énekek

világát is. Beleznyai kuruc dalai, melyeket Endrődi Sándor és dr. Krüger Aladár versére írt, művészi értékre, korfestő hangulatra minden tekintetben a kuruc dalköltészetének legkiválóbb remekei mellé állíthatók. Beleznyairól valamikor még majd talán vitatkozni is fognak a zenetörténészek, vajjon a XX. század sirva vigadó magyarjának volt-e egyik legkiválóbb zeneköltője, vagy felséges Rákóczi fejedelem vitézlő udvari hegedűse?

A magyar dal szeretetének jegyében zajlott le a vasárnapi Beleznyai délután. Nagyvárad egész uri társadalma megjelent, hogy szeretettel köszöntse a mestert, a magyar dal koszorus költőjét. Zsufolásig megtelt a Vigadó nagyterme előkelő közönséggel. Előbb Nagy Márton főszolgabíró, a jeles író méltatta Beleznyait igen sikerült előadás keretében, melyet a közönség nagy élvezettel hallgatott. A pompás felolvasást mai számban egész terjedelmében közöljük. Aztán felesendült a szebbnél-szebb Beleznyai dalok, Görög Olga, Medgyaszai Jenő, Farkas Pál, Lakatos Ilonka, T. Pogány Janka, Perényi Kálmán, mindenik a saját egyéniségének legjobban megfelelő dalokkal gyönyörködtették a közönséget. Szomorú és régi dalok, modern és kuruc énekek váltakoztak egymással. Beleznyai maga kísért zongorán művésziileg az egyes énekszámokat, azonfelül cigányzene adott halk kíséretet.

Az egész estén szakadatlan ünneplésekkel halmozták el a mestert, aki az egész Nagyváradnak ebben az osztatlan elismerésben méltán találta meg működésének egyik legszebb jutalmát.

A Katholikus Kör háborus délutánja.

A mostani küzdelmes időkben a „segítés“ a jelszó. Minékünk, akik itthon vagyunk, szintén hozzá kell járulnunk dicsőséges küzdelmünk elősegítéséhez. Minden csepp erőnket, minden tehetségünket latba kell vetnünk, mert most létünkről, a mi nemzeti létünkről van szó. S ha már nem részesülhetünk abban a dicsőséges szerepben, hogy vérünk hullásával bizonyítsuk be hazaszereztüket, legalább tehetségünk szerint egy kis anyagi áldozatot hozunk a hazának, azoknak, akik ott künn a hófúvás, a dermesztő harcmezőn küzdenek értünk, vagy pedig itthon feküsznek tehetetlenül, bönán, vérző, sajnó sebektől lenyugóva. Tekintetsük legalább ezekre s egy pár fillérrel lépünk a hazai oltára elé s helyezzük le arra csekélyke áldozatunkat.

Ilyen szép, nemesítő és nemes hazaoaltárán való áldozást honosítanak meg a Katholikus Kör háborus délutánjai is. Az ünnepélyek művészi szépségektől duzzadó számai, a lelket valósággal lenyugózik, s valami magasabb régiókba emelik fel, ahol nem érezve a földi salakot, a tisztult érzések üde levégőjét szivhatjuk. S míg a szellemi élvezetekbe merülünk, egyuttal hozzájárulunk ahhoz a nemes célhoz, amely katonáink felsegítését karolja fel.

A délutáni háborus ünnepély méltó lesz az első katolikus kör háborus délután nagy sikeréhez. A háborus délután minden egyes száma biztosít bennünket arról, hogy nemes élvezetekben lesz részünk.

Az első szám a magyar kir. honvédenekar nyitánya lesz a Tell Vilmos című operából. A honvédenekart nem kell dicsegtünk, az ő játékaról már számtalan al-

Tüzér, huszár, gyalogos

vagy

bármely fegyvernemhez

előírás szerinti egyenruhákat kifogástalanul készít

iii. Erdős Albert.

kalommal meggyőződhetett Nagyváradi közönsége.

A második szám szabad előadás lesz, melyet a fiatal premontrei tanár, dr. Rédei Kornél fog tartani „Az európai népek háboruja és kultur közössége” címmel. A fiatal tudós tanárt már ismeri a közönség mélyen szántó gondolatokkal bővelkedő, de mindvégig élvezetes és ragyogó stílusú előadásairól.

A következő szám Fogarassy János művészi éneke lesz. Két dalt fog előadni: az egyik a „Szbériai dal”, a másik Csiky János „Halálhymnus” a. A két énekszámot nagyban fogja emelni Belezny Antal művészi zongorakísérete.

Azután a Szigligeti-színház művésze, Tóth Elek fog szavallatot tartani.

Az ötödik szám Gödör László pompás éneke lesz. Először Hertzka József, szép „Imádságát” fogja előénekelni, azután több vidám és szomorú katonai dalt, a mostani világháború összegyűjtött gyöngyeit. Gödör László egyike a legjelesebb műkedvelő énekeseknek. Ezt a számot is Belezny Antal fogja zongorán kísérni.

A műsort a honvédszeneker fogja bezárni Gounod nagy ábrándjából a „Faust” operából. A gyönyörű zeneszám minden szépsége ki fog tűnni a Kath. Kőr kiváló akusztikájú Szent László termében.

A háborus délután fényesen összeállított műsora bizonyosan sikeresen előmozdítja azt a jótékony célt, amelyre rendezve van. Ugyanis az egész jövedelem a nagyváradi Vörös Kereszt Egyesület fehérnemű-osztálya és hadi konyhája javára lesz fordítva. Belföldi-jegyek: Üldhely 1 korona, állóhely 40 fillér.

Ezen csekély jegyárak lehetővé teszik, hogy minél többen gyönyörködhesse a nívós háborus délután számaiban.

HIREK

Tájékoztató.

Február 2. Kath. Kőr háborus délutánja.

Február 14. Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Február 28. Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Március 14. Vörös Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Március 28. Vörös Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Előléptetések a katonaságnál.

A katonaság hivatalos lapja a Rendelti Közlöny tegnapi száma hozta a már régen várt katonai kinevezéseket. Az előléptetéseknek tulajdonképpen még november 1 én megkellett volna történiök, azonban a háborus nagy elfoglaltság miatt február 1-ig késett a kinevezettek névsorának nyilvánosságra hozatala. Az előléptetett tisztek közt sok nagyváradi tiszt és orvos ismerősünkkel találkozunk akiknek nagyrésze már tegnap az új ranggal jelent meg a nyilvánosság előtt. A kinevezettek rangja 1914 november 1-től visszamenőleg érvényes. Ily formán várakozó tisztjeink némileg kárpótolva lesznek a késedelmeskedésért.

Legmagasabb rangot nyerte a nagyváradi ismerősök közül Lőrinczy Dénes, aki pár évvel ezelőtt, mint ezredparancsnok működött Nagyváradon. Innen eltávozván cím-

zetes eltábornaggyá léptették elő s ezzel a címmel nyugalomba is vonult. A háboru kitörésekor Lőrinczy szolgálattételre jelentkezett s azóta mint tényleges katona szolgál. Most altábornaggyá léptették elő.

A következő hadnagyokat főhadnagyokká léptették elő:

Lányi (Lancendorfer) Antal, dr. Krüger Aladár, dr. Popescu György, Kenéz Sándor, Kiss István, Mikeszka Lajos, Jelinek Géza, Szathmáry Péter, Tripsó Sándor, Géher Pál, Dióssy Arthur, Holieser Pál.

Az orvosi karból is szép számmal léptek elő.

Ezredorvos lett: dr. Berkovits René, főorvosok lettek: dr. Berényi Károly, dr. Konrad Béla, dr. Rácz Miksa, Baranyai Jenő, Klein Simon.

Élelmezési tisztte lépett elő Ujhelyi Ármin.

Gyertyaszentelő Boldogasszony.

Negyven nap múltán a Szűz anya bemutatja a gyermek Jézust a jeruzsálemi templomban. Ennek a bemutatásnak emlékét őríti ma az egyház, melyhez egy fenséges jelenet fűződik, hogy az agg Simeon karjára vette a gyermek Jézust s hálát adott a Mindenhatóknak, hogy szemével láthatta a világ világosságát. Mily boldog érzés! Karjában tartani azt a gyönyörű gyermeket, ki a világ megváltója, kiből a mennyek Ura is kedvét találja. Csak az egyház legnagyobb szentjei voltak képesek átérezni ezt a földöntúli örömet, hogy látomásukban karjukra vehették az üdvözítő gyermeket. Jézus talán egy alakban sem annyira imálandó, mint a kisdéd alakjában.

A gyermek Jézus iránti szeretetünkben átérezzük azt a magasztos szeretetet, mely a gyermek iránt mindenki szívében él s az imádatot, melyet Jézus isteni személye kelt szívében. Pedig magának a gyermeknek szeretete is a legerősebb érzés az emberi szívből. Azért a római „Bambinó”, a eszemű Jézus a legkedvesebb ábrázolása az Üdvözítőnek.

A mai napon gyertyát szentel az egyház s a szentelt gyertyákkal körmenetet tart, jelképezve azt, hogy a világosságot meg kell hordozni az egész világon.

Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, konyakot, likört, csokoládét, cacest.

Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtestparancsnokságokhoz juttatja a honvédelmi miniszterium *Hadsegélyző hivatala*, Budapest, IV. Váci-utca 38.

* Gróf Széchényi Miklós püspökké szentelésének évfordulója.

Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyés püspök püspökké szentelésének évfordulója van ma. E napon érintette homlokát a szent olaj, mely Krisztus apostolává kente föl, de az apostoli ihlet, a krisztusi szerető szív már megvolt kebelében, mielőtt a királyi olaj jelölte volna meg homlokát. Ezek a magasztos jellemvonások és hozzá a fenséges egyszerűség teszik szeretetté az egyházmegye fő-

pásztorát, kiért Te Deumot mondanak ma az egyházmegye minden templomában. A székesegyházban is Te Deumot tartanak ma az ünnepi mise előtt s imát mondanak a főpásztorért.

A római engesztelő ünnep. Rómából írják a Magyar Kurirnak: Mint ismeretes, XV. Benedek pápa február 7-ére egész Európa minden katolikus templomában engesztelő ünnepségeket rendelt el a béke érdekében. A vatikáni Szent Péter Bazilikában a pápa maga is részt vesz ezeken az ünnepségeken. Az eddigi rendelkezések szerint a pápa február 7-én délután egész udvartartásával, a biboros szent kollegium tagjai által kísérvé, levonul ünnepélyes menetben, a sedia gestatorián vitetve, a Bazilikába, ahol az Oltáriszentséget egész nap imádságra teszi ki. A Vatikánál akkreditált diplomáciai kar és az egyházi főméltóságok részére a szentélyben tribünöket állítanak fel. Külön „intimatio” hívja meg az egyházi szertartásban való részvételére Róma összes egyházi méltóságait. A pápa megérkezését egyházi énekek követik, azután elimádkozzák a békéért való imádságot, melyet a Szentanya maga irt és végül a Bazilika belsejében nagy körmenet lesz.

*** Madarász József halála.** Tudósítónk táviratban jelenti, hogy Madarász József a sárkeresztúri választókerület képviselője, 101 éves korában Kispesten meghalt. A magyar parlamenti élet vele elvesztette egyik legérdekesebb alakját, aki már 1848-ban tagja volt a képviselőháznak s azóta minden országgyűlésnek. Ez a hófehér szakállu, csizmás, attilás aggastyán állandó alakja volt a magyar parlamentnek, törhetetlen híve a függetlenségi eszmének, s az egyetlen képviselő talán, akit a sárkeresztúri választókerület mindig alkotmányos költség nélkül választott meg. Több ízben mint korelnök vezette a Ház tanácskozásait s országszerte feltűnést keltett erélyével és szellemi rugékonyságával.

Az agg politikus az utóbbi időben a korával járó gyengeség következtében állandóan betegeskedett, s tegnap a halál megváltotta szenvedéseitől. Halálát őszintén gyászolja a nemzet, mely benne egyik leg-hívebb fiát veszítette el.

*** Áthelyezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Keresztesy József nagyszalontai kir. járásbírói saját kérelmére a nagyváradi vidéki kir. járásbíróshoz helyezte át.

*** A kórházi választmány ülése.** A biharmegyei kórház választmánya tegnap ülést tartott Fráter Barnabás alispán elnöklése alatt. Az ülésen a kórházi szállítók kérelmével foglalkoztak. A szállítók ugyanis a mai viszonyokra való tekintettel kérték az áruk értékének felemelését. A választmány úgy határozott, hogy a november hóig visszamenőleg szállított árukért 25 százalék többletet fizet. Ezt az ajánlatot három cég el is fogadta, ellenben ifju Popper József cég az ajánlatot nem fogadta el, így ő reá nézve a határozat egyelőre függőben marad.

*** A medve Gyertyaszentelőn.** A régi példabeszéd szerint gyertyaszentelő Boldogasszonykor jó ki a medve barlangjából, hol a telet téli álomban töltötte s ha nap-sugaras időt talál, visszamegy barlangjába, mert a tél még hat hétig tart. Ha azonban e napon boros az ég, akkor nem megy vissza barlangjába, mert vége a télnek.

* **Kitüntetés.** A király Várbogyai és Nagymádi Bogay Jenő 1. huszárezredbeli őrnagynak az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartása ellismerésül a katonai érdemkereszt III. osztályát adományozta. a hadiékítménnyel együtt.

* **Rendelet a kenyérliszt ügyében.** Gróf Tisza István miniszterelnök jan. 27-iki kelettel rendeletet bocsátott ki a kenyérliszt keverése ügyében. A rendelet kimondja, hogy az egyfajta kenyérlisztet, a sima őrlésű lisztet, valamint az egységes minőségű rozslisztet, vagy a buza- és rozsliszt keverékét ezentúl a lisztkeverék össz-súly mennyiségének 50 százalékát kitevő árpa-, tengeri-, burgonya- vagy rozsliszttel kell keverni. Ugyanezt a keverési arányt kell akkor is alkalmazni, ha a kenyérliszt-pótlóanyagból kétféle együttesen használnak a keveréshez. A sütők, pékek és kenyérgyártó vállalatok is kötelezve vannak a fenti rendelet szerint eljárni. A miniszterelnök rendelete mindenestre hasznos, amennyiben az eddigi keverési összevisszaságot gyökeresen rendbe fogja hozni.

* **Háziszarka a városnál.** Kelepecz Dezső városi iroda-igazgató, helyettes anyakönyvvezető már hónapok óta tapasztalta, hogy az anyakönyvi hivatalban záros fiókjában egy kis vaskazettában őrzött pénzt, amelyet az anyakönyvi kivonatekért szedett be, valaki állandóan megdézsmálja. Minden nap hiányzik 2—4 korona. Este a személyzet előtt megolvasta a pénzt s reggel mikor felment a hivatalba, hiányzott belőle. Tegnap reggel ismét 2 koronával kevesebb volt a pénz. Szigorú vizsgálat kiderítette, hogy a városháza egyik fiatal fűtője a tollatlan szarka, aki beismerte a lopást. Majd elárta, hogy a városháza különböző hivatalában szedte össze a szekrények kulcsait s abból talált megfelelők az asztalfiók és a vaskazetta kinyitásához. Két hónap alatt 102 koronát lopott így ki Kelepecz Dezső fiókjából. A háziszarkát a rendőrség vette oltalmába.

* **Az államsegélyt élvezők figyelmébe.** Értesitem az államsegélyben részesülőket, hogy a február hó 1-én esedékes segélyösszegeknek folyósítása a tüzoltó lak-tanya helyiségében folyó hó 4-én csütörtökön, 5-én pénteken és 6-án szombaton a hivatalos órák tartama alatt fog eszközöl-tetni. Ezuttal felhívom mindazokat, hogy akiknek ez alkalommal a fizetési köny-vecskéik 10-ik számú nyugtája kerül beváltásra fizetési könyvecskéiket már február hó 1-én, azaz hétfőn és február hó 2-án, azaz kedden délelőtt a segélyezési hivatal-nál a tüzoltó lak-tanya hivatalos helyiségé-ben szolgáltatassák be, hogy az új könyvecs-kéknek kiállítására és a fizetés teljesítése fen-akadást ne szenvedjen. Egyidejűleg tekintet-tel a 130006—914. sz. P. M. rendelet 12-ik §-ának rendelkezésére minden egyes állam-segélyben részesülő családot szigorúan fi-gyelmeztetem, hogy a lakásilleték összegét lakbértartozásainak törlesztésére fordítsák és államsegély összegeiknek felvétele al-kalmával a háztulajdonos írásbeli nyilatko-zatával kötelesek igazolni, hogy lakásilleték fejében kapott összeget a háztulajdonosok rendelkezésre bocsátották, illetve lakbértize-tési kötelezettségeiknek eleget tesznek. Nagy-vár, 1915. január 31. *Juricskay Barna,* tb. tanácsos.

x **Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÈME és hoz-závaló Borax szappan** Kapható Farkas Ist-ván Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B Telefon 13—02

* **Halálozás.** Rátkay Károlyné, szül. Lévy Zsuzsanna január 31-én, 72 éves ko-rában meghalt. Temetése február 2-án d. u. 3 órakor lesz Váradszentmártonban. Az on-gesztelő szantmise áldozat pedig 3-án 9 óra-kor lesz ugyanott, a plébánia templomban megtartva.

x **Három liter** családi rumot készithe bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle *Rumkivonattal.* Ára utasítással 50 fill. Kap-ható kizárólag Farkas István Apolló drogue-riájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* **A Nagyvárad-i ipartestületi Hitelszövetkezet** már közzé tette mult évi működésének eredményét. Ez a csend-ben, de annál nagyobb sikerrel és áldásosan működő szerény intézet szükségessége az elmúlt évben tünt ki különösen, mikor az iparosság fokozottabb mértékben rászorult a támogatásra. Nem az elérhető nyereség nagysága, hanem az iparos polgárok ér-dekeinek felkarolása a Hitelszövetség fő-célja s ennek derekasan meg is felel. *Kelen Béla* ügyvezető igazgató nemcsak kiváló munkát végzett, de az iparosság érdekei-nek támogatása körül elismerésre méltó ér-demeket is szerzett, szakavatott működésé-vel és az iparosság érdekeit szíven viselő gondoskodásával. Ennek dacára a Hitel-szövetkezet az elmúlt évben is szép ered-ményt ért el.

* **Joghallgató** középiskolai tanulók tanítását jutányosan elvállalja. Cim: a kia-dóban.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** ellen használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriá-jában Rákoczy-ut 7/B.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-nyos áron azonnal eladó. Részletes föltételek meg tud-hatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hun-gária cipőgyár rt.

* **Értesítés.** Azon t. üzletfeleinket kik intézetünknel 6% os hadikölcsön kötvé-nyeket jegyeztek, értesítjük, hogy kívánsá-gukra az ideiglenes kötvényt a nyugta elle-nében már kiadhatjuk. Nagyvárad-i Ipartes-tületi Hitelszövetkezet. *Mezey Mihály u. 4.*

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczy-uton kapható.

x **Családi rum** vaniliával vagy ana-násszal literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusz-tus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kez-dődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János-utca 3. szám.

x **Kiadó lakások.** Szacs-vay-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Ertekezhetni a Gaz-dasági és Iparbank rt.-nél.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedd délután: A oigánybáró; este: János vitéz.
Szerda: Varázskeringő.
Csütörtök: A doktor ur.
Péntek: Jó éjt Muki!
Szombat: Művészt.
Vasárnap délután: Nebántsvirág; este: A kapitányné (Bemutató.)

Vilmos huszárok.

Operett 3 felvonásban. Szövegöt írta: Kardos Sándor, zenéjét szerezte: Nádor Mihály.

Régen ki ment már a divatból az olyan drámai bonyodalom, melyek legfőbb forduló pontja az ismeretlen fiu találkozása ismeret-len apjával. De hát most sokat fordult a világ, fordult a divat is. Elő lehet venni a fegyvertárból a Wernld puskákat és az ilyen szinpadri régiségeket is.

Kardos Sándor librettójának tulajdon-képpen érdeme az, hogy alkalmazkodik a kor hangulatához és a mostani időknek meg felelőleg igyekszik jó háborus operett szöve-gét írni, anélkül, hogy mondva csinált frá-zisok volnának benne és anélkül, hogy min-den felvonás végén fel kellene állani a kö-zönségnek, mert a silány esemény után a zenekar eljátsza a Wacht am Rieint vagy a Gotterhaltét. Kardos Sándor igyekszik elég érdekesítő mesét (sajnos, kölcsönzésekből) összeróni, elég jó dialógusokkal, néha egé-szeu jól sikerült kuplé számokkal tar-Kitva.

A mese nem áll a legmagasabb irodalmi színvonalon, nem is egészen új, de legalább nem unalmas. Egyébként általánosságban a mese nagyon erősen emlékeztet a „Tatár-járára” és a Dolovai nábob leányára, sőt egyes alakok, mint az élmező tiszt, az öreg szelga, a tábornoszernagy, a huszárfőhadnagy, mintha egyenesen a Tatárjárásból volnának kimásolva. A mostani időkben hozzászok-tunk ahhoz, hogy a szinpadri szerzőkkel szem-ben kissé lefokozzuk az igényeket, de ennyire szembeötlő „kölcsönzéseket” még sem le-het szó nélkül hagyni.

A szövegnek sokkal jobb a zene, melyet Nádor Mihály írt. Színes, dallamos, változa-tos és gazdag. Egymást érik a szebbnél-szebb dallamok és eredetiség dolgában is hasonlíthatatlanul jobban áll a zene, mint a szöveg.

A zenéhez hasonlóan külön ki kell emelnünk a rendkívül sikerült hangszere lést.

Határozottan megérdemli az operett már csak zenéje miatt is, hogy minél többen megnézzék. De élvezetet fog találni a kö-zönség az előadásban is. Az operett szem-lyezet minden igyekvésével rajta volt, hogy a legjobbat nyujtsa. *Fesztly Irén* a fő női szerepben kellemes hangjával, tempera-mentumos, ügyes játékaival sokszor ragadta tapsokra a közönséget. Rendkívül izlésesek voltak öltözékei is; a hölgyközönség közt általános feltűnést keltettek. *Sik Rezső* Gedő-falvy tábornoszernagy, (a szerep maga a „Ta-tárjárás” a Lohonyajának szelidített kó-piája,) rögtön az ő feledhetetlen Lohonyaját juttatja eszünkbe, de dicséretére legyen mondva, egészen új vonásokkal felfrisítve *Medgyaszai* a főhadnagy nagy szerepében énekével és játékaival egyaránt excolált.

Rendkívül sok derűtséget szerzett *Leóvey* Leó, mint Jakab élmezési hadnagy. Ez a szerep Wallerstein tartalékos hadnagy kó-piája, de Leóvey éppen úgy, mint *Sik Rezső*, a másolatba is tudott eredetiséget önteni. A polgármester kis szerepébe *Farkas Pál* jó-izü humorával vitt sok életet és eleveniséget. *Perényi Kálmán* Bukovay kadét szerepét

játszotta. Ez a szerep megint a Dolovai nábob leánya Biliczky kadetjára emlékeztet. Voltaképpen Tompa egyéniségének felel meg, aki azonban tudvalevőleg hadbavonult. Annál nagyobb elismerést érdemel Perényi, hogy ebben a szerepben is kifogástalanul helyt állt Perényiről általában azt vesszük észre, hogy egyike a társulat legszorgalmasabb, legambiciózusabb tagjának, akinek komoly törekvései egyre szebb sikereket aratnak. Lakatos Ilonka igen helyre kis szobaleány volt, aki táncával aratott sok tapsot. Pedig ez megint a táncos szereplők dícsérete, mert a darab táncában nem sok eredetiség akad. Bretán Miklós, Varsa, Stoll szintén megfeleltek a követelményeknek. Ismételjük, a darab zenéje, az előadás és a díszes kiállítás méltó arra, hogy egy estén mindenki megnézzze. —r.

Legujabb táviratok.

Megkezdődött Szerbia megsemmisítése.

Szofia, febr. 1. A Kambana írja, hogy Bulgáriára végzetesnek bizonyult a szerbekkel való barátkozás, mert a bulgárok egyedüli célja csakis a szerbek megsemmisítése lehet. A szerbekkel való barátkozás eredménye csufosan végződhetnek. **A németek és magyarok óriási erővel előkészített új offenzívája megindult.** A kudarc most már teljesen ki van zárva.

A nyugati és keleti hadszíntér.

Berlin, február 1. Nagy főhadiszállás jelenti, Nyugati hadszíntér: nyugati hadszíntérről nincs különösebb jelenteni való. A keleti hadszíntér: keletporoszországi határról nincs újság. A Visztulától északra Mlavitól délnyugatra az oroszokat néhány helységről, amelyeket egy nappal előbb arevonulunk előtt megszállották volt, kiszorítottuk. Lengyelországnak a Visztulától délre levő részében továbbra is tért nyertünk. A Cilicától délre támadásunkat megújítottuk. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A lengyelországi és galíciai helyzet.

Budapest, február 1. (Hivatalos.) Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában tegnap élénk tevékenység folyt. Legtöbb helyen uralkodó kilátási viszonyok következményeképpen számos felderítő ütközet és csatározás volt, amelyek számunkra némely szakaszokon helyi sikereket eredményeztek. A Kárpátokban az általános helyzet a legutóbbi események óta változatlan. Lupkowi nyeregtől nyugatra lefoly ütközetben az ellenség öt tisztjét, 800 emberét elfogtuk. Két ágyut és két géppuskát zsákmányoltunk. Bukovinában semmi lényeges esemény nem történt. A déli hadszíntéren a helyzet nem változott. *Höfer.* (Min. sajtóosztálya.)

Lelőtt francia biplán.

Berlin, febr. 1. (Tud. táv.) Neufordnál a németek egy kétfedélű francia repülőgépet lőttek le.

Anglia kacérkodik.

Konstantinápoly, február 1. (Tud. táv.) Az itteni angol követ kormánya megbízásából felajánlotta a bolgár miniszterelnöknek a döntőbírósgot, amit eddig Oroszország képviselt Bulgáriának szomszédjai dolgában. Radoszlawow az ajánlatot kereken visszautasította.

Másfélmillió új katona Északon.

Bécs, febr. 1. (Tud. táv.) Ausztria-Magyarország a legközelebbi hetekben másfélmillió új, teljesen kiképzett katonát visz a hareba. Az óriási haderő az északi határterre megy.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházat intézője. A legfinomabb szövet külallegosságok, iltóny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Sallágyi-Daxsó-u. 6. Szomszéd palota. Telefon 980. szám

Kemény József

cipőfelsőrész készítő üzlete
Sas-palota, Zöldfa-passage.

Elvállal mindennemű szakmába vágó munkákat úgy saját, mint hozott anyagból.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő **műköszörüldét** nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, husörítógépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló paperezereket, mindennemű acélárakat, egymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives párfogatását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörüs

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Ma

nagy

ünnepi

műsor

2 órás előadás
keretében

Kezdeté
d. n. 3 órakor
este 11-ig

A délutáni
előadások
félhelyárral!

A Nagyváradi Ipartestületi Hitelszövetkezet

mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja

Mérlegszámla 1914. december hó 31-én.

VAGYON

TEHER

	Korona	fillér	Korona	fillér		Korona	fillér	Korona	fillér
Pénztári-készlet			2654	65	Befizetett üzletrészek			105164	—
Váltó-tárca			334063	03	Tartalék alap. Ez évi hozzájárulással 20416 K 34 f.			18974	96
Folyó-számlai adósok			93143	74	Fedezeti alap			2000	—
O. K. H. üzletrészejegyek			3600	—	Állami alapítvány			20000	—
O. K. H. folyószámlán			306	43	Takarékbetétek			137179	07
O. M. B. giró-számlám			506	07	Folyó-számlai hitelezők			9131	10
Értékek számláján			4300	—	Visszszámított váltók			143277	06
Esedékes szelvények			248	—					
1914. évi 6%-os m. kir. járadék-kölcsön			5850	—	<i>Fel nem vett osztalékok:</i>				
Berendezési érték			900	—	1912. évi szelvények	83	30		
Perköltség előleg			353	—	1913. „ „	390	60	473	90
Bertsey György alap			1000	—	6%-os járadék-kölcsön utáni jutalék			236	25
<i>Atmeneti tételek:</i>					<i>Atmeneti tételek:</i>				
Előre fizetett kamatok	967	09			Előre felvett kamatok	2892	79		
Év végi járulékos váltókamatok	1617	94			Beszállítandó tőke-kamat adó	298	44		
Év végi folyó-számlai betéteink járulékos kamatai	340	—	2925	03	1914. év terhére még fizetendő költségek	2130	—	5321	23
					1914. évi nyereség			8092	38
			449849	95				449849	95

TARTOZIK

Nyereség--számla. 1914. december hó 31-én.

KÖVETEL

VESZTESÉG	Korona	fillér	Korona	fillér	NYERESÉG	Korona	fillér	Korona	fillér
Kamatokért visszszámítás után			11443	79	Kamatokból váltók saját elhelyezéseink után, jutalék és szelvényekből, valamint fedezeti alap szolgáltatásból			45419	73
Előre felvett kamatokért			2892	79	Előre fizetett kamatok			967	09
Betétek után fizetett kamat			7142	05	Leirt követelésekből befolyt			60	—
Ennek 10% tőke-kamat adója			714	20					
Személyzeti díjazásokért			9300	—					
Adó, illeték, felügyeleti díj, lakbér stb. költségek			3934	21					
<i>Leírásokért:</i>									
Kétes követelések egész összege	2587	40							
Leltár értékéből	140	—							
Értékek számlájából	200	—	2927	40					
1914. évi tiszta nyereség			8092	38					
			46446	82				46446	82

Nagyvárad, 1914. december 31.

Az igazgatóság:

Rendes Vilmos **Andriská Károly** **Cser János** **Czeglédy Jeremiás** **Bodnár János** **Kelen Béla**
 elnök. O. K. H. kinev. ügyv. igazg.

Jelen mérleg és nyereség-számlát megvizsgálván, annak egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel mindenben megegyezőknek, a törvény és alapszabályok értelmében készültknek találtuk.

Kelt Nagyváradon, 1915. év január hó 23-án.

A felügyelőbizottság:

Hann Lajos **Tátray Sándor** **Sztarill Ferencz**